

ACTIVITATS

TESIS

GRUPS DE RECERCA

ENTREVISTES

AVENÇOS

A FONTS

ART I HISTÒRIA

11/2014 - **Novetats sobre l'organització de les comunitats prehistòriques de Nasca (Perú)**

Un equip de recerca de la UAB continua les investigacions arqueològiques del jaciment de El Trigal, a la Vall de Nasca (Perú), on s'han documentat per primera vegada interessants novetats sobre la forma d'organització de les comunitats prehistòriques de la zona. Segons la investigació, la comunitat instal·lada al Cerro de El Trigal des del 700 al 150 abans de la nostra era ocupava un assentament fortificat mitjançant arquitectura defensiva. La comunitat tenia un sistema politicoeconòmic de centralitat comunitària, que suposava una organització gestionada des d'edificis destinats a magatzems i activitats artesanals. L'aparició de l'Estat a Nasca va suposar la instal·lació d'una hisenda rural a El Trigal III, que va formar part del territori de la ciutat de Cahuachi entre els segles I i IV de la nostra era.

Des de l'any 2005, un equip hispanoperuà, coordinat pel Dr. Pedro V. Castro-Martínez, de la UAB, desenvolupa investigacions arqueològiques al jaciment de El Trigal (Nasca, Ica). Les investigacions en el lloc, declarat "Monument Arqueològic Prehistòric", continuaran durant els propers anys.

AVENÇOS

L'obtenció de fusta a la zona de Banyoles durant el neolític

Investigadores de la UAB han estudiat les restes de fusta carbonitzada recuperades al jaciment de la Draga (Banyoles), ocupat durant el període 5300-5000 a.C., per conèixer l'aprofitament dels recursos de l'entorn de les primeres comunitats agrícoles del NE peninsular, que venia determinat per l'accessibilitat i l'abundància de les espècies, així com per les propietats de les fustes.

[+]

A FONTS

Contacte de poblacions i estrangeria al món grec antic

Faventia va publicar en la darrera edició el volum monogràfic *Contacto de poblaciones y extranjería en el mundo griego antiguo*, que analitza i comenta una selecció de fonts que ens ofereixen una panoràmica diacrònica de la problemàtica lligada a la condició de l'estranger i de les diferents respostes que es van donar a llarg del temps, des del món micènic fins a l'època clàssica tardana.

[+]

AVENÇOS

Troben un palau i un ric aixovar de l'Edat del Bronze a La Almoloya

Un equip d'arqueòlegs de la UAB ha tret a la llum el ric patrimoni històric i arqueològic de La Almoloya, un jaciment de la Regió de Múrcia, que va ser bressol de la societat d'El Argar que va habitar el sud-est de la península Ibèrica durant l'Edat del Bronze. Una de les peces més valuoses és una diadema de plata, l'única de la seva època que es conserva avui a Espanya.

[+]

AVENÇOS

La placa dental aporta una perspectiva nova sobre la dieta dels nostres ancestres prehistòrics

Un equip internacional d'investigadors ha trobat noves evidències que els nostres avantpassats prehistòrics tenien un coneixement precís de les plantes molt abans del desenvolupament de l'agricultura. L'estudi de la placa dental dels esquelets trobats a Al Khiday revela que menjaven tubercles de castanyola, bona font de carbohidrats i amb moltes qualitats aromàtiques i medicinal.

[+]

Els treballs científics estan emmarcats en el "Projecte La Puntilla (Nasca, Ica): Pràctiques Socials i Producció de la Vida Social en els Horitzons de c. 1400 abans de la nostra era a 400 de la nostra era a la Costa Sud del Perú", que forma part del programa de "Projectes Arqueològics a l'Exterior" (2005-2014) de la Direcció General de Bellas Artes y Bienes Culturales y de Archivos y Bibliotecas (Secretaría de Estado de Cultura del Gobierno de España), i que compta amb l'aval de la Consejería Cultural de la Embajada de España al Perú. També han proporcionat suport econòmic i logístic a aquestes investigacions el Govern de Catalunya (Programa EXCAVA 2006-2009), el Ministerio de Ciencia e Innovación espanyol (2009-2012) i la UAB.

A les investigacions participa també un grup de la Universidad de Almería, coordinat per la Dra. Trinidad Escoriza-Mateu, un equip d'arqueòlegs i arqueòlogues del Perú, sota la direcció de Víctor F. Salazar Ibáñez, llicenciat de la Universidad Nacional Mayor de San Marcos, alumnat d'universitats de Barcelona, Almeria, Lima i Ica, i especialistes de diverses institucions espanyoles, peruanes i xilenes. El col·lectiu científic s'integra en el grup ACAIA (Arqueologia de les Comunitats Aestatals Ibèriques i Andines, UAB-1747) i en el grup AGREST (Arqueologia de la Gestió dels Recursos Econòmics i Socials i del Territori, 2014SGR-1169).

El "Projecte La Puntilla" té com a objectiu l'estudi arqueològic de les comunitats de la Vall de Nasca, a la Costa Sud del Perú, durant els horitzons temporals del denominat període "Formatiu" i d'emergència de l'estat regional centrat en Cahuachi. Per a això es realitzen excavacions arqueològiques en extensió als assentaments de l'àrea de El Trigal.

Fins ara s'ha dut a terme una sèrie de campanyes anuals de treballs de camp i laboratori, de prop d'un mes i mig de durada, que han permès avançar en les excavacions en extensió de El Trigal i en les anàlisis dels materials obtinguts. Les investigacions vénen aportant interessants novetats sobre la forma organitzativa de les comunitats prehistòriques de la vall de Nasca, no documentades fins ara.

Al Cerro de El Trigal s'està estudiant una comunitat instal·lada des del 700 al 150 abans de la nostra era en un assentament fortificat mitjançant arquitectura defensiva, que comptava amb un sistema politicoeconòmic de centralitat comunitària, que suposava una organització gestionada des d'edificis destinats a magatzems i activitats artesanals.

Imatge 1: Edifici de los Patios (esquerra) i projectils per fones (dreta) trobats al Cerro de El Trigal.

També s'ha investigat a l'assentament de El Trigal III, on hi ha constància d'una primera ocupació que es remunta a dates properes a l'any 1000 abans de la nostra era, i on hi ha un assentament rural del territori que depèn de Cahuachi, el centre polític de la vall de Nasca entre els anys 150 abans de la nostra era i 400 de la nostra era. En aquest enclavament, ocupat després del desallotjament del Cerro de El Trigal, s'està considerant la hipòtesi que es va instal·lar una hisenda, probablement propietat d'algun membre de l'oligarquia de l'estat de Cahuachi.

Imatge 2: Bol amb figures de camélids (esquerra) i antara, un tipus de flauta (dreta) trobats a El Trigo III.

Les investigacions continuades de l'equip científic hispanoperuà a El Trigo han afavorit la seva declaració des del 2011 com a Monument Arqueològic Prehistòric i Patrimoni Cultural de la Nació, per part de l'Estat peruà. Per això, aquest any, en el marc de les activitats arqueològiques del "Projecte La Puntilla", s'ha procedit a la senyalització de l'àrea arqueològica mitjançant panells informatius, que contribuiran a la preservació del lloc.

Imatge 3: Panell informatiu a l'àrea arqueològica.

Els avanços de les investigacions a El Trigo han estat presentats el passat 22 d'agost en una ponència al 1r Congrés Nacional d'Arqueologia del Perú, organitzat pel Ministeri de Cultura peruà. I el passat dia 3 de setembre es van presentar, en el marc dels "Dimecres Arqueològics i Antropològics" del Centro Cultural de la Universidad Nacional Mayor de San Marcos, a Lima, les bases teòrico-metodològiques del projecte científic, en particular la metodologia d'excavació centrada en els Conjunts Arqueològics, un sistema de registre orientat a l'obtenció de dades per a la realització d'estudis socials des de l'Arqueologia, que s'implementa per primera vegada al Perú.

Després de concloure els treballs programats de 2014, està prevista la continuïtat del "Projecte La Puntilla" a partir de l'any 2015, tot sol·licitant el seu reconeixement com a Programa de Recerca Arqueològica, en el marc del nou reglament d'intervencions arqueològiques del Ministeri de Cultura peruà. Per a la continuïtat dels treballs científics a El Trigo s'espera comptar amb finançament del Gobierno de España, des del Programa de Fomento de la Investigación Científica de Excelencia de la Dirección General de Investigación, a través del "Projecte DOMOCOAN" (HAR2013- 44.276-P) per al període 2015-2017, així com, de la mateixa manera que fins ara, des del programa de Proyectos Arqueológicos en el Exterior de la Secretaría de Estado de Cultura.

Imatge superior esquerra: Vista general d'El Trigo i el riu Aja.

Pedro V. Castro-Martínez
Departament de Prehistòria
Pedro.Castro@uab.es

Si tens propostes: premsa.ciencia@uab.es

E-mail per rebre el nostre butlletí

Enviar